

De implementatie van het gelijke onderwijskansendecreet

Van overheidsbeleid naar schoolpraktijk

Peter Van Petegem

Jan Van Hoof

EduBRon

UA

Jef C. Verhoeven

Ina Buvens

Centrum voor Onderwijssociologie

KU Leuven

ORD 2005 Universiteit Gent

Woensdag 1 juni 2005

- § 1. Hoe kwam het gelijke onderwijskansenbeleid tot stand?
- § 2: Planmatige sociale verandering
- § 3: Methodologie en onderzoekskader
- § 4: Beschrijving van de onderzoeksresultaten
- § 5: Conclusies

§ 1. Hoe kwam het gelijke onderwijskansenbeleid tot stand?

1.1. Historische schets

1991 OVB

1993-1994 non-discriminatiebeleid

1994 Zorgverbreding

2000 Bijzondere noden (secundair onderwijs)

1.2. Invoering GOK-beleid

2002 GOK decreet

Doelgroep: zowel allochtone als autochtone kansarme leerlingen.

Het decreet wil de achterstand en uitsluiting van deze leerlingen bestrijden, maar daarnaast ook alle andere leerlingen optimale leer- en ontwikkelingskansen bieden.

Drie pijlers:

- 1) het absolute inschrijvingsrecht,
- 2) de uitbouw van een lokaal gelijkekansenbeleid, en
- 3) een geïntegreerd ondersteuningsaanbod.

- Scholen krijgen meer autonomie
- Scholen krijgen aanvullende lestijden of een extra uren-leraar toegekend voor een periode van drie jaar
- School met aanvullende lestijden of een extra uren-leraar, werkt in het eerste trimester van het eerste schooljaar een gelijke kansenbeleid uit
- doelstellingen kunnen gekozen worden binnen volgende thema's:
 - 1) preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden,
 - 2) taalvaardigheidsonderwijs,
 - 3) intercultureel onderwijs,
 - 4) doorstroming en oriëntering,
 - 5) socio-emotionele ontwikkeling,
 - 6) leerlingen- en ouderparticipatie
 - 7) doorstroming en oriëntering
- school moet zelfevaluatie organiseren
- inspectie na 3 jaar

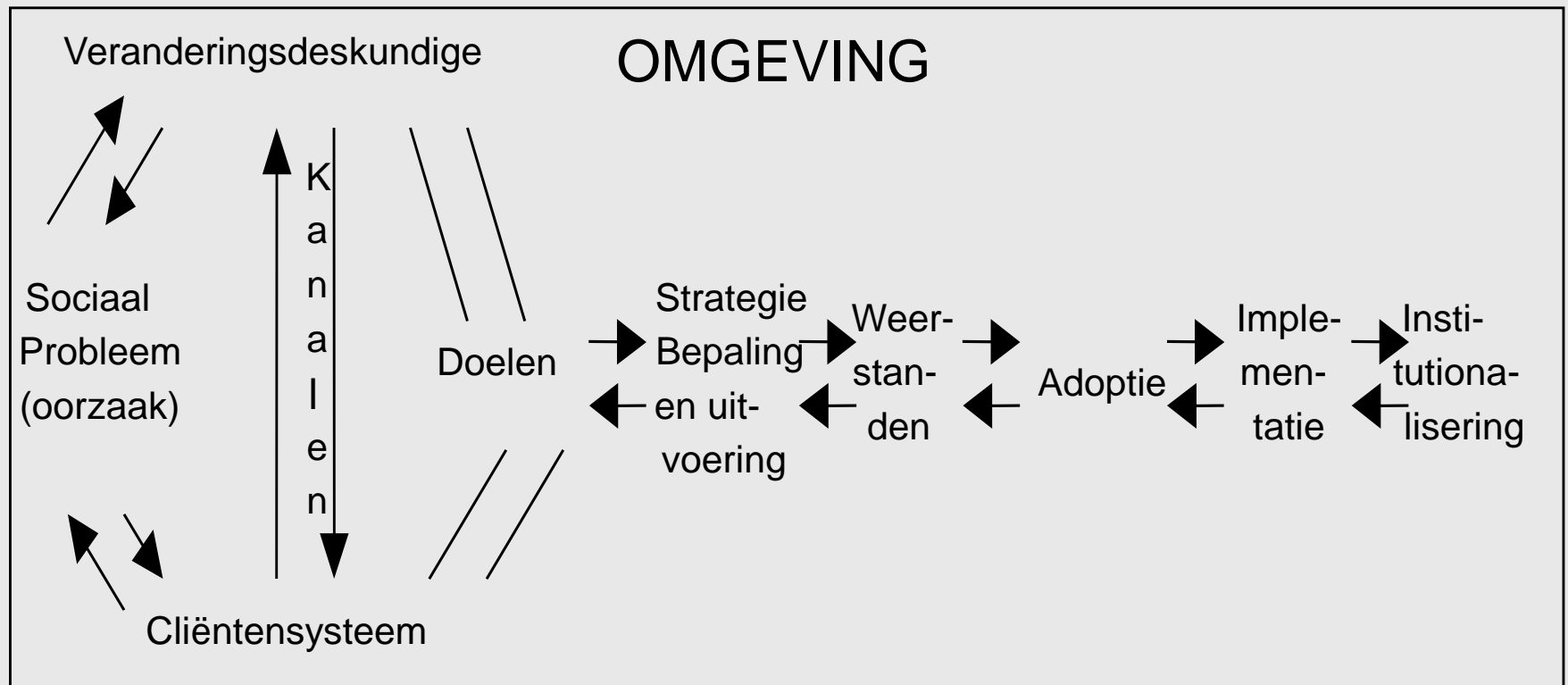
1.3. Probleemstelling en onderzoeksvragen

(1) *'Hoe geven scholen concreet vorm aan GOK?'*

(2) *'Wat vinden schoolleiders en leerkrachten de sterke en zwakke punten van het GOK-beleid en van de realisatie van het GOK-beleid in de eigen school?'*

§ 2: Planmatige sociale verandering

2.1. Het concept 'planmatige sociale verandering'

§ 3: Methodologie en onderzoekskader

3.1. Onderzoeksverloop

Situering: fasering en methodologie

	GOK-activiteiten op de scholen	Onderzoeksactiviteiten	
		Kwalitatief luik	Kwantitatief luik
Sept.-dec. 2002	Analyse van de beginsituatie & opstellen GOK-plan	Dataverzameling 1 m.b.t. het proces van de beginsituatie-analyse	Steekproeftrekking Instrumentontwikkeling voor survey 1
Jan.-aug. 2003	Uitvoering van het schoolspecifiek beleid	Data-analyse 1 van het proces van de beginsituatie-analyse	Survey 1
Sept.-dec. 2003		Dataverzameling 2 m.b.t. de uitvoering van het GOK-beleid	Data-analyse 1
Jan.-apr. 2004	Zelfevaluatie over het gevoerde beleid terzake	Data-analyse 2 van de uitvoering van het GOK-beleid	Instrumentontwikkeling voor survey 2
Apr.-jun. 2004	Bijsturing van het gevoerde GOK-beleid	Dataverzameling 3 over het proces van de zelfevaluatie	Survey 2 bij dezelfde steekproef

3.2. Steekproef

Doelpopulatie: 1801 basisscholen, 374 secundaire scholen die een eerste graad aanbieden; 119 secundaire scholen die een tweede en derde (en eventueel ook vierde) graad aanbieden

Stratificatie naar onderwijsnet en graad van verstedelijking

Eerste bevragingsronde:

Respons:

basisonderwijs 96%, 1ste graad SO 99%, 2de en 3de graad SO 95%

Tweede bevragingsronde:

Respons:

84% in het basisonderwijs, 93% in het secundair onderwijs eerste graad en 85% in het tweede secundair onderwijs tweede en derde graad.

3.3. Kwalitatief luik

Grounded theory benadering Selectie van de cases

Tabel 3.5: Kenmerken van de scholen uit het kwalitatieve onderzoeksluik

	Onderwijsnet	Zonder ervaring	Met ervaring
Basisonderwijs	Gesubsidieerd vrij Onderwijs	School 1 A	School 2 A
	Gemeenschapsonderwijs / Gesubsidieerd officieel onderwijs	School 3 A	School 4 A
Secundair Onderwijs	Gesubsidieerd vrij Onderwijs	School 5 B	School 6 C
	Gemeenschapsonderwijs/ Gesubsidieerd officieel onderwijs	School 7 B	School 8 C

§4 Beschrijving van de onderzoeksresultaten

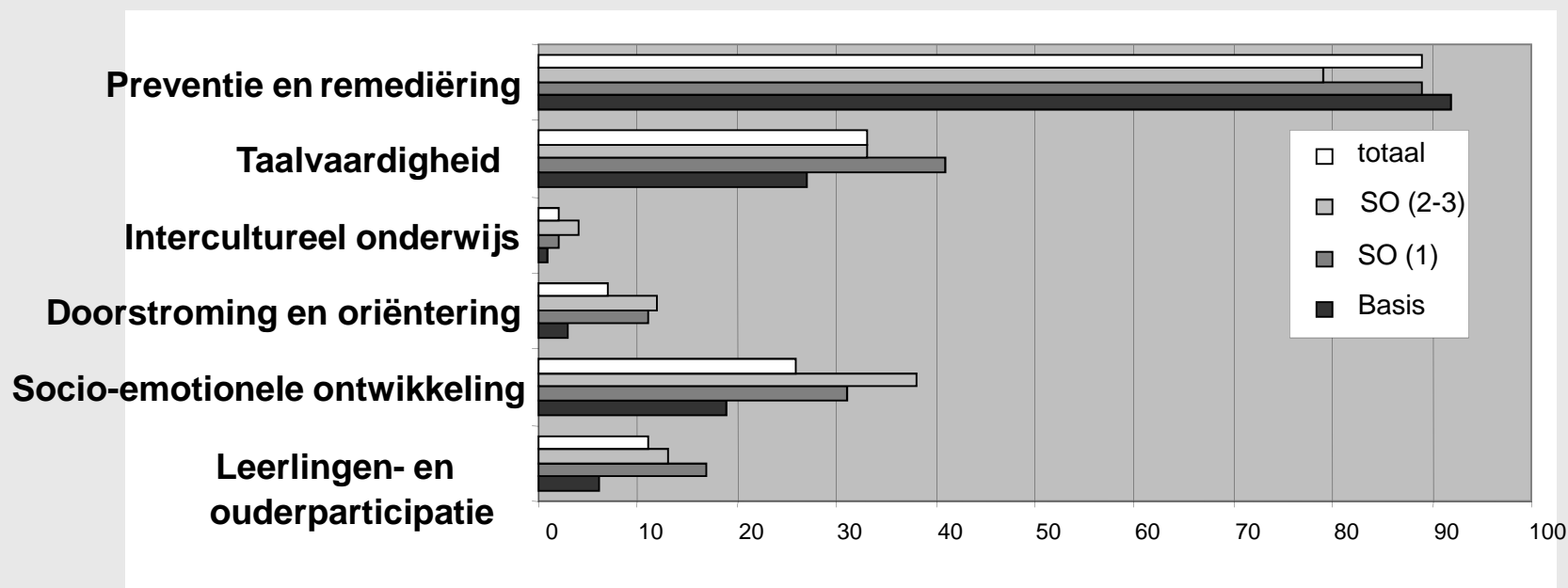
1) Hoe geven scholen concreet vorm aan GOK?

a) Waartoe gebruiken scholen de beschikbare GOK-uren?

- Keuze uit clusters of thema's
- Vooral aandacht voor cluster 1: ontwikkelings- en leerachterstanden remediëren en leerwinst realiseren

- Vooral aandacht voor het thema: preventie en remediëring van ontwikkelings- en leerachterstanden

Figuur 1: Percentage van de bevroagde scholen waarvan de één van de vier belangrijkste GOK-doelen op een bepaald thema betrekking heeft

b) Sluit de keuze van GOK-strategieën aan bij de bevindingen van de BSA en wie werd er betrokken bij die keuze?

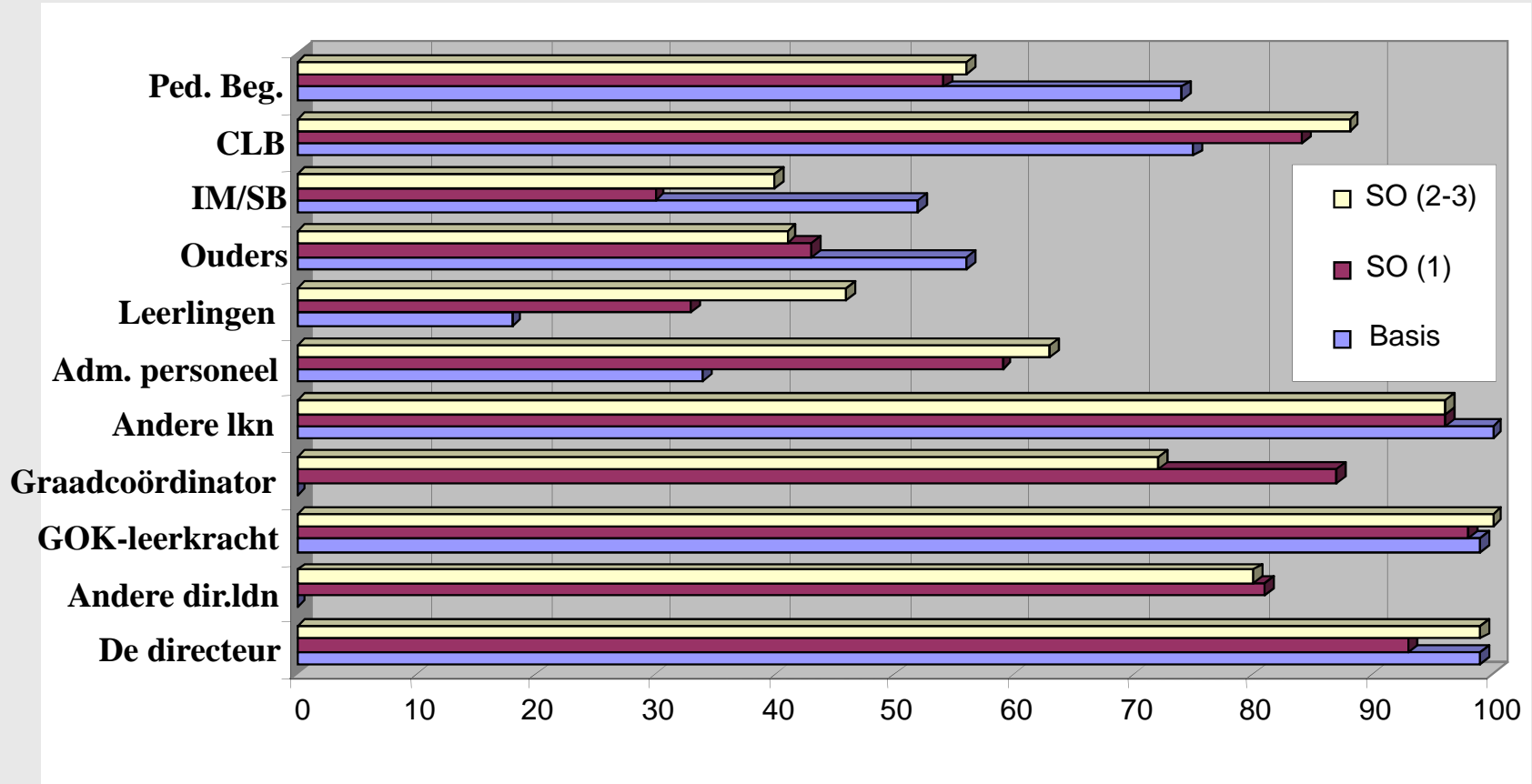
- Link tussen de in de ABS onderzochte thema's en de GOK-doelen

• Perceptie van de resultaten van de ABS

Tabel 10: Frequentieverdeling (in percentages) en gemiddelde score voor de verschillende resultaten van de ABS

De resultaten van de analyse van de beginsituatie...	1	2	3	4	5	GEM
stellen ons in staat GOK-prioriteiten voorop te stellen.	2	4	12	55	27	4,01
bevestigen wat wij al lang wisten.	1	5	18	49	28	3,99
geven een goed zicht op de sterke punten in onze schoolwerking.	1	8	13	54	24	3,92
geven een goed zicht op de problemen van onze leerlingen.	2	10	16	49	24	3,83

- Wijze waarop de keuze voor GOK-strategieën in de school gemaakt werd

2) Wat vinden schoolleiders en lkn de sterke en zwakke punten van het GOK en van de realisatie van het GOK-beleid in de eigen school?

- Bekendmaking van het nieuwe beleid door de overheid
- Verdeling & toekenning van het aantal GOK-uren
- Verschillen t.o.v. ZVB/OVB

• Noodzaak van GOK

Tabel 11: frequentieverdeling (in percentages) en gemiddelde score

In onze school...	1	2	3	4	5	GEM
... is de aandacht voor gelijke onderwijskansen sinds het begin van dit schooljaar sterk toegenomen	9	19	24	33	16	3.28
... is de aanpak van leerlingen met problemen de voorbije drie schooljaren <i>niet</i> veranderd	32	40	9	14	5	2.18
... zijn gelijke kansen voor leerlingen altijd al een belangrijk doel geweest	1	3	5	34	58	4.44
... zouden gelijke onderwijskansen ook een belangrijk thema geweest zijn indien er geen nieuw beleid terzake gestart zou zijn.	1	7	10	41	40	4.12
... vindt men het nieuwe GOK-beleid een noodzakelijke vernieuwing	5	17	29	32	17	3.38

- GOK-scholen of GOK in alle scholen?
- Onevenwicht GOK-scholen < - > niet-GOK-scholen
- Gevaar voor ontstaan van elitescholen?

- GOK in de scholen
 - Timing
 - Functie GOK-leerkracht
 - Geïntegreerde < - > niet-geïntegreerde Gok-werking

§5 Conclusie

- Inhoudelijke en temporele autonomie → ruimte
MAAR → onzekerheid
- Inhoudelijke en temporele autonomie < - >
vormelijke autonomie
- Keuze voor gerichte werking
- Meerwaarde GOK?